

## ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА УНІВЕРСИТЕТІВ КАНАДИ

## PECULIARITIES OF EDUCATIONAL ENVIRONMENT FORMATION IN CANADIAN UNIVERSITIES

У статті визначено, що в університетах Канади значна увага приділяється створенню освітнього середовища, що спрямоване на формування міжкультурних та глобальних компетентностей студентів. Студенти з різних країн світу привносять до нього свій цінний досвід і взаємодіють між собою. Канадське бюро з міжнародної освіти на постійній основі досліджує показники щодо мотивації і прийняття рішення студентами про навчання в закладах вищої освіти Канади, а також причини вибору того чи іншого закладу вищої освіти.

Встановлено, що однією з особливостей формування освітнього середовища канадських університетів є його створення за принципами інклюзивної досконалості, що включають справедливість, розмаїття та інклюзію. Реалізація цих принципів дозволяє студентам почуватись безпечно, відчувати, що їх цінують і поважно ставляться до них, бути залученими до спільноти університету. Забезпечення безпеки, благополуччя студентів та інклюзії є важливою частиною роботи університетів Канади.

Автором досліджені найбільш важливі принципи інклюзивної досконалості канадських університетів, які впливають на формування їх освітнього середовища. Зазначено, що університети збагачуються через розмаїття та інклюзію. Встановлено, що університети зобов'язуються розробляти плани дій спільно зі студентами і адміністрацією. Принципи інклюзивної досконалості інтегруються через викладання, навчання і дослідження.

У статті визначено, що освітня організація Universities Canada підтримує принципи інклюзивної досконалості, займається координацією та покращенням діяльності і політики університетів Канади. Крім того, вона проводить дослідження та поєднує представників закладів вищої освіти по всій Канаді.

Встановлено, що на формування освітнього середовища університетів Канади впливає ефективність міжкультурної комунікації студентів. Важливість володіння навичками міжкультурної комунікації підтверджується не тільки різноманітністю наявних курсів і програм в канадських університетах, а й розробкою спеціальних стратегій з міжкультурної комунікації.

Автором зроблено висновки щодо особливостей формування освітнього середовища університетів Канади, а також про важливість використання канадських досліджень та досвіду в закладах вищої освіти України.

**Ключові слова:** інклюзивна досконалість, справедливість, розмаїття, інклюзія, університети Канади.

The article defines that Canadian universities pay significant attention to creating an educational environment aimed at developing students' intercultural and global competencies. Students from different countries of the world bring their valuable experience to it as well as interact with each other. The Canadian Bureau for International Education constantly studies indicators of students' motivation and decision-making about studying at Canadian higher education institutions along with the reasons for choosing a particular higher education institution.

It has been established that one of the peculiarities of educational environment formation at Canadian universities is its creation according to the principles of inclusive excellence including equity, diversity and inclusion. The implementation of these principles allows students to feel safe, feel that they are valued and treated with respect, and be engaged in the university community. Ensuring the safety, well-being of students and inclusion is an important part of Canadian universities' work.

The author has investigated the most important principles of inclusive excellence of Canadian universities, which influence the formation of their educational environment. It is noted that universities are enriched through diversity and inclusion. It is established that universities are committed to develop action plans together with students and administration. The principles of inclusive excellence are integrated through teaching, learning and research.

The article determines that the educational organization Universities Canada supports the principles of inclusive excellence, is engaged in the coordination and improvement of the activities and policies of Canadian universities. In addition, it conducts research and unites representatives of higher education institutions throughout Canada.

It is defined that the formation of the educational environment of Canadian universities is influenced by the effectiveness of intercultural communication of students. The importance of mastering intercultural communication skills is confirmed not only by the variety of available courses and programs in Canadian universities, but also by the development of special strategies for intercultural communication.

The author draws conclusions about the peculiarities of the formation of the educational environment of Canadian universities, as well as the importance of using Canadian research and experience in higher education institutions in Ukraine.

**Key words:** inclusive excellence, equity, diversity, inclusion, Canadian universities.

УДК 378.014.3(71)  
DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2025/84.1.31>

**Семенюк С.В.,**  
аспірантка  
Інституту проблем виховання  
Національної академії педагогічних  
наук України, викладач кафедри  
сучасних європейських мов  
Державного торговельно-економічного  
університету

### Постановка проблеми у загальному вигляді.

Навчання в університеті є значним етапом в житті сучасної молоді, який сприяє формуванню необхідних навичок і умінь, характеризується виробленням ціннісних орієнтацій, засвоєнням культурних

цінностей та сфокусованістю на нових життєвих цілях. Цей етап також є основою успішності студентів у майбутній професійній діяльності, а взаємодія студентів в спільноті університету впливає на їх здатність налагоджувати позитивні стосунки

в майбутньому. Саме тому, в канадських університетах багато уваги приділяється створенню освітнього середовища, яке спрямоване на формування міжкультурних та глобальних компетентностей студентів, в тому числі на їх академічне та професійне зростання, покращення комунікативних навичок та опанування стратегій ефективної взаємодії в освітньому просторі університету, на розвиток їх особистості, розуміння власної та інших культур, можливість адаптуватись та працювати в міжнародних командах.

В багатьох університетах Канади розроблені та затверджені принципи, плани дій і стратегії діяльності університетів, навчальні програми, спрямовані на створення освітнього середовища, що ґрунтується на принципах толерантності, поваги, недискримінації та інклюзії, дослідження яких надає можливість впроваджувати зарубіжний досвід в українську педагогічну науку та використовувати практику провідних університетів Канади в освітній діяльності українських закладів вищої освіти.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Освітнє середовище закладів вищої освіти Канади вивчалось наступними канадськими дослідниками в різних аспектах в галузі освіти, а саме: А.Р. Грін, А. Талуссі, С. Ераіс, С.Л. Каірс, Д. Брукнер аналізували побудову інклюзивного освітнього середовища університету через дослідження міжкультурної компетентності, Л. Бердхал, К. Маквеб, С. Лопез-Рока, Е. Аревадо-Гуереро, К. А. Ноелз досліджували міжкультурні навички з точки зору їх важливості для міжкультурної комунікації, Е. Букнер, С. Клерк, А. Мароквін, І. Джанг досліджували впровадження принципів справедливості, розмаїття та інклюзії в освітньому середовищі університетів Канади, М. Машфік розглядав залучення студентів до системи вищої освіти Канади та підтримку міжнародних студентів, М.Дж. Калдер, М. С. Ріхтер, Ю. Мао, К. Ковакс-Бернс, Р. С. Могале, М. Данко досліджували проблеми інтеграції в спільноту університету міжнародних студентів, Т. Вульпе, Д. Кілі, Д. Протерое, Д. Макдональд досліджували як міжкультурні навички відображаються в поведінці міжкультурно-ефективної особи.

**Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми.** Формування освітнього середовища університету має значний вплив на ефективність навчання і взаємодії студентів, опанування ними нових навичок, важливих в майбутній професійній діяльності. Дослідження канадських наукових джерел, а також планів дій і стратегій провідних канадських університетів містять цінний досвід з точки зору можливості його використання і впровадження в українських закладах вищої освіти, а тому потребують узагальнення та цілісного розгляду для вітчизняної педагогічної науки.

**Мета статті.** Дослідити особливості формування освітнього середовища університетів Канади.

**Виклад основного матеріалу.** На сьогодні освітнє середовище університетів Канади має свою специфіку, яка полягає у тому, що в ньому взаємодіють студенти з багатьох країн світу. Вони привносять до цього середовища власні цінності, ставлення, очікування, а також пізнають традиції, цінності, норми поведінки іншої країни. Відкритість до пізнання нових культур, здатність позитивно взаємодіяти, розуміючи принципи розмаїття, справедливості та інклюзії значно впливає на їх можливість ефективно навчатись і співпрацювати.

Канадське бюро з міжнародної освіти постійно вивчає показники щодо мотивації і прийняття рішення студентами про навчання в різних закладах вищої освіти Канади, а також щодо причин вибору того чи іншого закладу вищої освіти. Як свідчать дані звіту зазначеного бюро за 2023 рік [1, с. 13] основними факторами мотивації студентів навчатись у Канаді є наступні: загальна репутація Канади як безпечної і стабільної країни (за статистичними даними 69% респондентів зазначили фактор безпеки і стабільності як номер один), толерантне недискримінаційне суспільство (54% або фактор номер два у прийнятті рішення студентами про навчання в Канаді) та якісна система вищої освіти (50% або фактор номер три щодо мотивації та бажання навчатись в Канаді). Поряд з цим, серед факторів, що впливають на рішення студентів навчатись в Канаді, зазначаються також набуття студентами відповідного робочого досвіду (42%) та міжкультурних і глобальних компетентностей (41%). У 2023 році порівняно з 2021 роком фактори набуття студентами відповідного робочого досвіду та міжкультурних і глобальних компетентностей зросли на 8% і 12% відповідно.

Крім того, аналіз статистичних даних підтверджує, що при виборі закладу вищої освіти велике значення для студентів мають програми, які пропонуються (55% у 2023 році) і репутація або рейтинг закладу вищої освіти (44% у 2023 році) [1, с. 15]. Особливу увагу привертає те, що забезпечення безпеки, благополуччя студентів та інклюзії є важливою частиною роботи університетів Канади, про що зазначається у звіті Канадського бюро з міжнародної освіти за 2023 рік, де студенти погоджуються, що організація, факультет і адміністрація ефективно визначають їх особисті і академічні потреби, поведяться зі студентами з повагою, допомагаючи студентам відчувати дружню атмосферу, де їх цінують. Це також підтверджується наступними статистичними даними, а саме: власне відчуття цінності студентів як особистості зросло на 4% у 2023 році порівняно з 2021 роком (з 66 до 70%), почуття приналежності до спільноти

університету зросло на 3% (з 70 до 73%), почуття того, що до студентів відносяться з повагою зросло на 2% (з 83 до 85%), почуття залученості до факультету зросло на 3% (з 79 до 82%), почуття залученості до академічних досліджень зросло на 5% (з 72 до 77%), і почуття зв'язку зі спільнотами зросло на 8% (з 57 до 65%) [1, с. 26].

Необхідно зазначити, що однією з особливостей формування освітнього середовища канадських університетів є створення його за принципами інклюзивної досконалості. Зокрема, у 2017 році ректори канадських університетів взяли на себе особисте зобов'язання бути активними захисниками справедливості, розмаїття та інклюзії (EDI) у спільнотах університетів та університетському просторі. Зазначені зобов'язання були оприлюднені через сім принципів інклюзивної досконалості канадських університетів, серед яких найважливішими для формування освітнього середовища, на нашу думку, є наведені нижче.

Керівники вважають, що університети збагачуються через розмаїття та інклюзію, керівники університетів надихають інших бути різноманітними, справедливими та відкритими. Тим самим вони роблять власний внесок у розмаїття та інклюзію і роблять їх помітними [2, с. 1]. Таким чином, наголошується на тому, що розмаїття та інклюзія позитивно впливають на університетський простір, а не є перешкодою для співпраці.

Університети зобов'язуються розробляти плани дій спільно зі студентами, працівниками факультетів, персоналом і адміністраторами, а особливо з представниками меншин щодо розвитку і підтримання справедливості, розмаїття та інклюзії, демонструючи з часом прогрес [2, с. 1]. Цим наголошується, що всі зацікавлені особи залучені до розробки документів, за якими університет здійснює свою діяльність.

Принципи інклюзивної досконалості інтегруються через викладання, дослідження, залучення у спільноту та управління, для чого залучаються студенти, працівники факультетів, персонал, ради і випускники для збільшення обізнаності і заохочення їх прагнень [2, с. 1].

Необхідним є аналіз практик щодо використання принципів інклюзивної досконалості, а саме: керівники університетів керуються у своїх прагненнях наявними доказами, в тому числі того, що працює у подоланні бар'єрів і перешкод, що може заважати групам меншин досягати успіху. Докази практик, які працюють, оприлюднюються в Канаді та за її межами [2, с. 1].

Важливим є пояснення інформації щодо розмаїття та інклюзії всім керівникам університетів за участю організації Universities Canada, яка працює для створення більшої обізнаності щодо важливості розмаїття та інклюзивної досконалості в усіх закладах вищої освіти Канади [2, с. 1].

Зазначена освітня організація Universities Canada, підтримуючи принципи інклюзивної досконалості, займається координацією та покращенням діяльності і політики університетів Канади, проводить дослідження щодо визначення ситуації в сфері вищої освіти та поєднує представників закладів вищої освіти по всій Канаді. В опитуванні даної організації зазначається про те, що Канадці цінують інклюзивну країну, де закладена справедливість і вітається розмаїття. Канадська ідентичність відображається у спільних цінностях відкритості, чесності та толерантності. Грuntуючись на цьому, канадські університети вважають, що викладання, дослідження та залучення у спільноту також збагачуються через розмаїття та інклюзію. Університети визнають життєву важливість розмаїття ідентичності та думок, а також існування місця для розмаїття ідей, географічного походження, культур та поглядів [3, с. 1].

Згідно опитування зазначеної організації щодо справедливості, розмаїття та інклюзії у 2021 для забезпечення того, що зазначені принципи втілені у культуру університетського простору, більшість університетів залучені до різних видів діяльності щодо оцінювання клімату у студентських містечках та ідентифікації бар'єрів, які стоять на шляху впровадження принципів інклюзивної досконалості. При цьому, 64% з досліджуваних університетів мають засоби для визначення внесків університетської спільноти у втілення EDI, 63% визначають клімат або культуру університетського простору, 60% збирають дані для оцінювання культури університетського простору. Крім того, побудова інклюзивної культури університету зазначається як пріоритетна робота для ректорів. Серед напрямків роботи зазначені: залучення і утримання різноманітних талантів (факультету і персоналу), збільшення ресурсів для підтримки нових ініціатив, втілення принципів справедливості, розмаїття та інклюзії в інституційні системи, керівні структури, тощо [3, с. 4].

Організація зазначає, що з метою створення інклюзивного і турботливого суспільства, університети докладають великих зусиль, щоб студенти будь-якого походження, ідентичності та з будь-яким життєвим досвідом відчували себе прийнятими та залученими. Керівництво університетів та співробітники прагнуть зробити університетський простір більш гостинними, інклюзивним, справедливим та доступним по всій країні. Забезпечення того, щоб студенти відчували свою залученість незалежно від статі, гендерної ідентичності, раси, етнічного походження, обмежених можливостей, сексуальної орієнтації, релігії, культури, соціально-економічного походження чи статусу проживання є критично важливим кроком для збереження глобального лідерства Канади в освіті та залученні талантів [3, с. 1].

Зазначимо, що у культурно-різноманітному суспільстві Канади студенти можуть використовувати принципи справедливості, розмаїття та інклюзії і в соціальному житті. Ці принципи дозволяють швидше адаптуватись у локальну спільноту для зменшення почуття ізоляції і відчуженості, досягти успіху у професійній діяльності через командну роботу, ефективно працювати з представниками різного культурного походження, активно залучатись до соціальних подій, бути відкритими до налагодження стосунків і розуміти культурні особливості і норми поведінки в різних культурах.

Як свідчать дані звіту організації Universities Canada, справедливість, розмаїття та інклюзія (EDI) впливають на стратегічне планування та бачення майбутнього університетами Канади, а зобов'язання дотримуватись цих принципів відображається в основній діяльності університету і процесах прийняття рішень. Зокрема, у 2021 році 89% установ мають пряме посилення на EDI (справедливість, розмаїття та інклюзію) у своїй стратегічних планах (порівняно з 77% у 2019 році), 88% мають розширене визначення EDI для університетського простору (порівняно з 55% у 2019 році), 83% установ мають план дій щодо EDI, в розробці або втілений (порівняно з 70% у 2019 році) [3, с. 2].

Крім того, аналізуючи стратегії і плани дій провідних університетів Канади, а також звіти організації Universities Canada, знаходимо підтвердження того, що університети впроваджують вищезазначені принципи інклюзивної досконалості у свою діяльність. Наприклад, у стратегії університету імені Макмастера, інклюзивна досконалість визначається як концепція, що визнає цілісні відносини між розмаїттям і справедливістю у дослідженнях, викладанні, роботі студентських офісів та управлінні. В середовищі університету, композиційне розмаїття стосується чисельного та пропорційного представлення різних народів у багатьох пересічних вимірах соціокультурної групової ідентичності; а справедливість може розглядатись як підхід або як процес, який визнає існування системної соціальної нерівності та запроваджує дії для активного зменшення або усунення інституційних структурних і культурних бар'єрів для рівних можливостей та залучення [4].

Також, університет Британської Колумбії втілює інклюзивну досконалість у своїх п'яти принципах. У першому принципі університету щодо інклюзивної досконалості підкреслюється те, що культурні і соціальні відмінності студентів збагачують та покращують університет, привітна спільнота університетського простору активно залучає все розмаїття до служіння студентам та їх інституційного навчання. У другому принципі зазначається, що досконалість не може бути досягнута без інклюзії, потрібна структурна і систематична підтримка для всіх студентів, викладачів факультетів,

співробітників, щоб студенти досягали успіху, а університет міг досягнути досконалості у дослідженнях і викладанні. У третьому принципі визначається те, що інклюзія означає не просто прийняти студентів різного культурного походження, а піклуватись про їх благополуччя, тому що їх досвід збагачує освітнє середовище [5].

У четвертому принципі відображається той факт, що системні зміни мають бути пріоритетними, університету потрібно вивчати процедури і практики, визначати результати, які можуть бути виміряні, щоб забезпечити підзвітність. У п'ятому принципі наголошується, що співпраця і партнерство є запорукою успіху, офіс справедливості та інклюзії співпрацює з партнерами та спирається на існуючі сильні сторони [5].

Університет Ватерлоо, втілюючи принципи інклюзивної досконалості у стратегічні плани і плани дій, робить наголос на створенні почуття приналежності до спільноти, що дозволяє досягти успіху кожному студенту [6]. Почуття приналежності до спільноти відображається через ідею про сталі та різноманітні спільноти і впроваджено у Стратегічний план Ватерлоо на 2020-2025 роки. Сприяння та підтримка справедливості, розмаїття та інклюзії були визначені як ключова мета діяльності університету. На підтримку зазначеної мети в університеті створена Команда інклюзивних досліджень і прийнята Стратегія впровадження інклюзивних досліджень на 2020–2025 роки. Університет Ватерлоо прагне посилення та підтримки справедливості, розмаїття та інклюзії в усіх аспектах своєї діяльності, а також усунення перешкод для досягнення справедливого академічного, дослідницького та університетського середовища [6].

Формування освітнього середовища університетів Канади нерозривно пов'язано із сприянням активній міжкультурній комунікації учасників зазначеного освітнього середовища. Слід зазначити, що важливість міжкультурної комунікації для формування освітнього середовища університету підтверджується різноманітністю наявних курсів в університетах Канади, які найчастіше є частиною освітніх програм з формування міжкультурної компетентності. Серед них виділимо програми провідних університетів Канади, а саме: програми «Міжкультурного розвитку» і «Міжкультурних досліджень» університету Британської Колумбії, «Міжкультурні дослідження і практика» університету Вікторії, «Програма з Міжкультурної компетентності» університету ім. Макмастера, програма «Міжкультурної обізнаності» і програма «Міжкультурні компетентності» університету Квінз, «Розвинута міжкультурна компетентність для глобальних студентів» університету Ватерлоо. Також, в університетах розроблені окремі курси або програми, зокрема, «Міжкультурна компетентність та міжкультурна комунікація» університету Калгарі,

«Міжкультурна комунікація і глобальна обізнаність», «Міжкультурна комунікація: занурення у досвід: мова і культура закордоном» Західного університету Онтаріо, тощо.

Важливість володіння навичками міжкультурної комунікації підтверджується не тільки різноманітністю наявних курсів і програм в канадських університетах, а й розробкою спеціальних стратегій з міжкультурної комунікації та наявністю досліджень в сфері міжкультурної комунікації. Наприклад, С. Лопез-Рока, дослідниця університету Ватерлоо, розробила десять стратегій для студентів, щоб стати кращими міжкультурними комунікаторами, які поділені на власне стратегії, пояснення дій, які потрібно вчиняти, щоб бути кращими міжкультурними комунікаторами, і яких дій краще уникнути. Зазначені стратегії включають виявлення зацікавленості до інших, знаходження спільних інтересів, розуміння відмінностей у цінностях, виявлення власних упереджень, розуміння себе і як тебе сприймають інші, приділення уваги комунікативним стилям, усвідомлення існування невербальної комунікації, здатність бути гнучким і адаптивним, підтримку і надання посилення на додаткові ресурси, створення простору для інклюзії і приналежності [7, с. 1–2].

К. А. Ноелз, узагальнюючи канадські дослідження щодо міжкультурної комунікації та визначаючи її соціально-історичний контекст, зазначає, що Канадський закон про мультикультурність (1988) був розроблений, щоб збільшити мультикультурну гармонію і взаємне прийняття всіх груп в країні; заохочувати всі культурні групи підтримувати і розвивати себе як унікальні групи у канадському суспільстві (в тому числі підтримуючи мовний спадок; заохочувати міжгруповий контакт і обмін; та заохочувати повну участь у канадському суспільстві, частково через вивчення принаймні однієї з офіційних мов (англійської або французької) [8, с. 2].

Крім того, у профайлі міжкультурно-ефективної особи, розробленого канадськими дослідниками для використання широкою аудиторією, в тому числі студентами, фахівцями в різних сферах, дипломатами, миротворцями, тощо, Т. Вульпе, Д. Кілі, Д. Протерое, Д. Макдональд визначають міжкультурну комунікацію однією з головних компетентностей профайлу, стверджуючи, що міжкультурно-ефективні особи є міжкультурно-ефективними комунікаторами [9, с. 47]. Це включає п'ять ключових компетентностей, а саме: міжкультурно-ефективні особи здатні передавати думки, точки зору, і очікування у спосіб, що є зрозумілим, але культурно-чутливим; міжкультурно-ефективні особи не бояться поринати у місцеву культуру і спілкуватись місцевою мовою, не бояться робити помилки; вони здатні встановлювати спільні значення з місцевими жителями, таким чином іноземці і місцеві розуміють те, що говориться, однаково;

вони володіють на достатньому рівні місцевою мовою, щоб проявляти інтерес до людей, з якими вони працюють та взаємодіють; міжкультурно-ефективні особи мають здатність співпереживати, а не просто розуміти, як місцеві мешканці бачать світ [9, с. 48–50].

М. Машфік, розглядаючи проблему переходу міжнародних студентів до університетського середовища Канади, зазначає, що для освітніх установ важливо сфокусуватись на збільшенні обізнаності щодо соціально-культурного розуміння і знання університетської спільноти. Соціально-культурна обізнаність сприяє позитивним взаємовідносинам, усуває стереотипи, сприяє зростанню і розвитку, розширює цінності і знання. Міжнародні студенти в університетському просторі бажають робити свій внесок до його культури і шукають різні способи бути залученими, також студенти є джерелом розмаїття і культурного досвіду [10, с. 102].

А.Р. Грін, А. Талуссі, С. Ераіс, С.Л. Каїрнс, Д. Брукнер, досліджуючи побудову інклюзивного освітнього середовища університету, стверджують про необхідність формування міжкультурної компетентності студентів за допомогою педагогічних механізмів, які включають навчання через досвід, критичне мислення, само-рефлексію, культурне менторство, що призводять до трансформації студентів [11, с. 47]. Зазначені механізми впливають на зміну ставлення студентів в освітньому просторі університету, вони навчаються не використовувати стереотипи і не робити припущення про людей, які належать до певної культурної групи, сприяють покращенню міжкультурного спілкування і залучення, налагодженню зв'язків і створенню почуття приналежності до спільноти, надихають на дії і подальший розвиток міжкультурних навичок, сприяють особистому зростанню [11, с. 55].

Таким чином, різноманітність освітніх програм, стратегій для ефективної комунікації, практичних настанов для широкої аудиторії, а також наукових робіт канадських дослідників підтверджує думку про те, що сприяння активній міжкультурній комунікації в освітньому середовищі університету та за його межами впливає на позитивну поведінку студентів в міжкультурному середовищі, а також, базуючись на отриманих знаннях, дозволяє студентам вдосконалити і адаптувати існуючі стратегії ефективної міжкультурної комунікації. Розмаїття освітнього середовища Канади та канадського суспільства в цілому визначає необхідність бути ефективним міжкультурним комунікатором, що включає такі елементи як володіння мовою, участь у соціальних подіях, володіння стратегіями для вирішення непорозумінь, уникнення стереотипних упереджень, постійне вдосконалення навичок слухання і спостереження.

**Висновки.** Узагальнюючи все зазначене вище, доходимо висновку, що університети Канади

активно створюють освітнє середовище університету за принципами інклюзивної досконалості, невід'ємною частиною яких є справедливість, розмаїття та інклюзія, а також впроваджують ці принципи в свою освітню діяльність у всіх її сферах, в тому числі у викладанні, дослідженнях, з метою соціального залучення студентів. Це середовище є таким, в якому студенти почувають себе безпечно і стабільно, через поважне ставлення до представників різних культур, таким чином, надаючи змогу їм ефективно навчатись, розкривати свій потенціал, позитивно взаємодіяти між собою та з викладачами. Крім того, університети Канади активно впроваджують курси і програми, що сприяють формуванню міжкультурної компетентності студентів.

Особливостями формування освітнього середовища університетів Канади є: освітнє середовище університету є культурно-різноманітним, студенти різних країн привносять до нього свої цінності і досвід, що вимагає від студентів опанування певних навичок для ефективного навчання і співпраці. Зазначене середовище канадських університетів будується на принципах інклюзивної досконалості, які включають справедливість, розмаїття та інклюзію. Університети активно впроваджують ці принципи в свої стратегії і плани діяльності. Вищезгадані принципи відображаються у навчанні, викладанні та дослідженнях. Провідні університети Канади прагнуть дотримуватись цих принципів для формування найкращого освітнього середовища для студентів, що підтверджується даними звітів канадських організацій. Активна міжкультурна комунікація є невід'ємною частиною освітнього середовища університетів Канади, що відображається в різноманітних курсах і програмах для студентів, а також дозволяє студентам оволодіти навичками, необхідними для ефективної взаємодії між представниками різного культурного походження.

#### БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Canadian Bureau for International Education. The Student Voice. *National Results of the 2023 CBIE International Student Survey*. 2023. URL: <https://cbie.ca/wp-content/uploads/2024/10/2023-ISS-the-student-voice.pdf> (Last accessed: 29.05.2025).
2. Universities Canada. Inclusive Excellence Principles. October, 2017. URL: <https://univcan.ca/wp-content/uploads/2017/10/equity-diversity-inclusion-principles-universities-canada-oct-2017.pdf> (Last accessed: 29.05.2025).
3. Universities Canada. Equity, Diversity and Inclusion at Canadian Universities. Universities Canada's 2022 survey on equity, diversity and inclusion. URL: [https://univcan.ca/wp-content/uploads/2024/09/UC-2023-EDI-Report\\_EN\\_FA\\_Web.pdf](https://univcan.ca/wp-content/uploads/2024/09/UC-2023-EDI-Report_EN_FA_Web.pdf) (Last accessed: 29.05.2025).
4. McMaster University. Equity and Inclusion Office. Defining EDI and Inclusive Excellence. URL: <https://equity.mcmaster.ca/strategy/towards-inclusive-excellence/edi-definitions/> (Last accessed: 29.05.2025).
5. The University of British Columbia. Inclusive Excellence at UBC. Strategy 4. Inclusive excellence. URL: <https://equity.ubc.ca/resources/inclusive-excellence/> (Last accessed: 29.05.2025).
6. University of Waterloo. Inclusive Research. Inclusion in the Research Ecosystem at Waterloo. URL: <https://uwaterloo.ca/research/about-research/inclusive-research> (Last accessed: 29.05.2025).
7. Lopez-Rocha S. University of Waterloo. Student Success Office Resources. Strategies for Becoming a Better Intercultural Communicator. URL: <https://uwaterloo.ca/student-success-office-resources/sites/default/files/uploads/documents/strategies-for-better-intercultural-comms.pdf> (Last accessed: 17.04.2025).
8. Noels K.A. Intercultural Communication Study in Canada. The International Encyclopedia of Intercultural Communication. DOI: 10.1002/9781118783665.ieicc0079 (Last accessed: 17.04.2025).
9. Vulpe T., Kealey D., Protheroe D., Macdonald D. A Profile of the Interculturally Effective Person. Government of Canada. Centre for Intercultural Learning. Canadian Foreign Service Institute. 2001. URL: <https://www.international.gc.ca/global-affaires-affaires-mondiales/services/cfsi-icse/programs-programmes/order-commander.aspx?lang=eng> (Last accessed: 29.05.2025).
10. Mushfiq M. International Student Transition to Canadian Post-Secondary Institutions. *Journal of Comparative & International Higher Education*. Volume 15, Issue 4 (2023), pp. 96–105. URL: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1406868.pdf> (Last accessed: 29.05.2025).
11. Green A., Tulissi A., Eras S., Cairns S., Bruckner D.. Building an Inclusive Campus: Developing Students' Intercultural Competencies Through an Interreligious and Intercultural Diversity Program. *Canadian Journal of Higher Education / Revue canadienne d'enseignement supérieur*. 2018. 48(3). P. 43–64. <https://doi.org/10.7202/1057128ar>